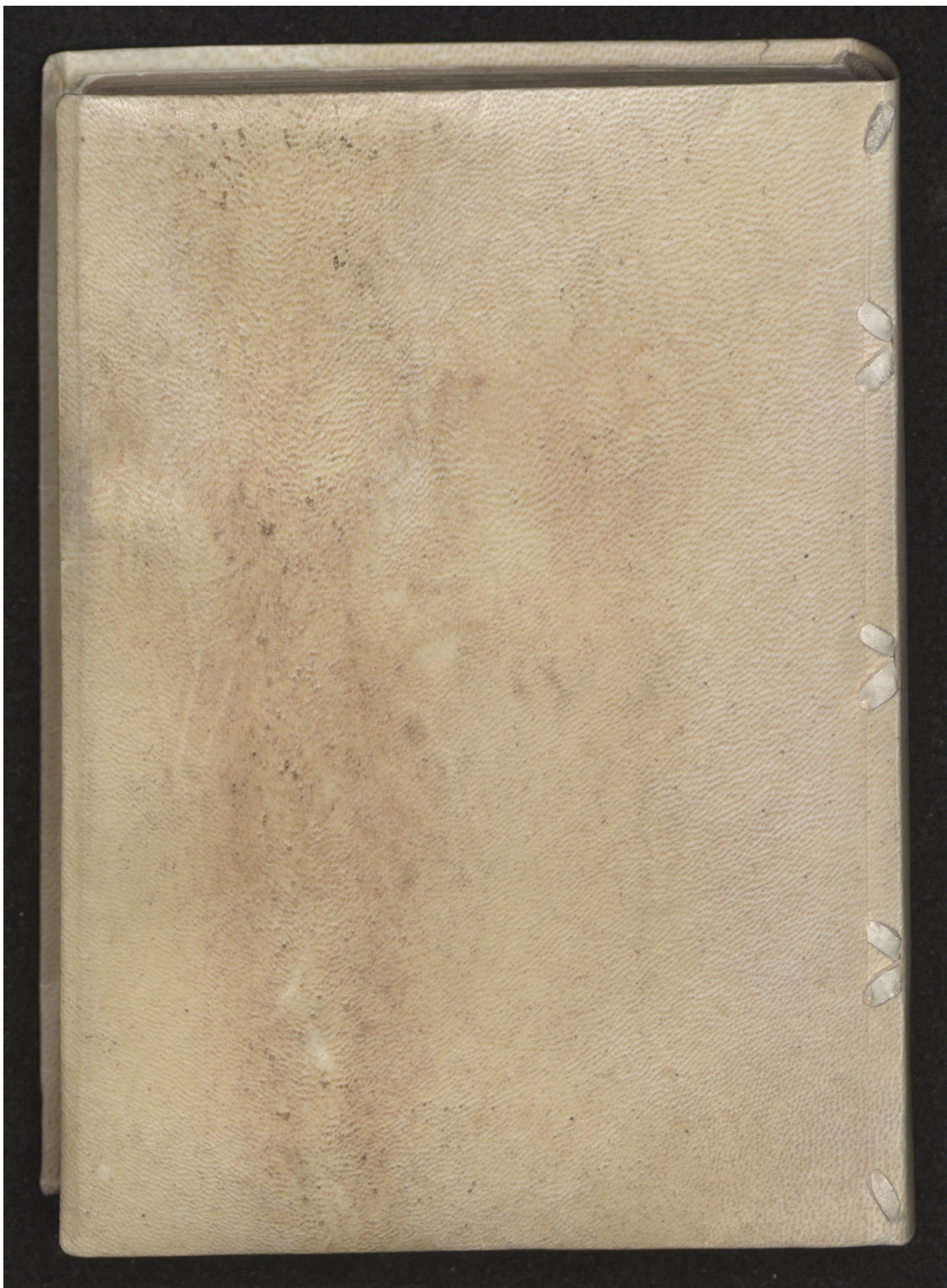

1
6
102

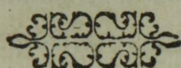

CONFLICTVS AD NEVELAM POLONORVM CVM MOSCHIS.

Auctore

Ioanne Stariconio Semusouio, Philomuso Academico Occulto.

51 19

BONONIAE,

Ex Officina Mercuriana Ioannis Roßij,

MDLXVIII.

Curiæ Episc. & Sanctiss. Inquisitionis concessu.

SERENISS. ET POTENTISS. PRINCIPI, ET DOMINO, DN. SIGISMVNDO AVGVSTO

Iageloni, Inclyto Polonorum Regi, Magno Duci Lituaniæ, Rußiæ, Prußiæ, Masouiæ, Pomeraniæ, Liuoniæ, Samagethiæq́; Domino & hæredi, Domino suo colendißimo.

I licet, & fas est, oculis Auguste benignis,
Vatis primitias, intueare tui.
Quodq́ ad Romulei, cecinit mea Musa, susurros
Tybridis, indignum perlege Rege melos.
Inuenies illic Moschos: & Lechica duri
Auspice te, quantum pectora Martis habent.
Videris Arctoas, titulis accedere nostris,
Et tibi, deuictas succubuisse, plagas.
Seriùs hoc equidem (nam tertia uertitur æstas,
Moschia quò nostro fulmine tacta gemit)
Seriùs hoc Italis inquam, enarrare libello
Incepi, heu latuit gloria uestra diu.
Peccatum fateor, sed me peccasse licebat:
Et dignus uenia quisque coactus erit.

Vatis enim Andini, cum sit tua gloria cantu
Digna, mihi nimium grande fuisset onus.
Res quoque tanta fuit, nostrum submittere robur
Cui, nisi nil aliud, littus arare fuit,
Et Rodopes taxos, Aemi coniungere syluis,
Et Siculi guttas enumerare sali.
His onus hoc potius dederam, quorum Indica sulcat
Aerato semper, cærula, dente ratis.
Et quorum ingenium multò fœlicius, atq;
Amne suos cursus uberiore facit.
Nostra leues fluuii, uix suffert cimbula fluctus:
Et modico ingenium, labitur amne meum.
At quia, magnorum usque huc processere Maronum
Somnia, nec soluunt membra sopore suo.
Plusq; illaudati dignas Busiridis aras,
Quàm tua, perpetuo carmine, gesta putent:
Quamuis nauta rudis, pelagus nec currere possem,
Attamen imposui carbasa magna rati.
Siue nec ingenio ualeam, nec uiribus æquis,
Diuina uolui te cecinisse lyra.
Hoc siquidem nobis imo de corde petitum est,
Vt tua per populos, gloria tanta foret.
Luxurient alii ingeniis, quos æquus amauit
Cynthius, atque arment prælia in atra Iouem;
Disparibus numeris, me certè uestra tueri
Non pudet, & gratis me decet esse probum.

Comprobet officium tua Rex Auguste uoluntas,
Et dexter nostræ uela tuere ratis.
Te duce contemnat linguas mea Musa malignas,
Inq; tua cantu fessa quiescat humo.
Primus ego Andinas (tantummodò uita superfit
Utriq;) efficiam te celebrare Deas.
Primus Mantoi referam tibi uatis honorem,
Et mea quem laudet, Musa Quirinus eris.
Atq; ubi, saxoso decurrens gurgite, Sanus
Murmurat, & patrium perluit amne solum;
Propter aquam, in uiridi constrato gramine campo,
De solido, ponam marmore templa tibi.
In medio mihi numen eris, aditusq; tenebis
Auguste: atq; loci tu Deus huius eris.
Aurea uelabunt omnes aulæa recessus,
Inflexosq; tegent myrtea serta tholos.
Illic Iagelo radiis pingetur acutis,
Illic resq; suæ posteritatis erunt.
In foribus Litaum gentes illo auspice primum,
Aeterno effingam ritè litasse Deo.
Has Ister bello fractus septena sequetur
Cornua, & immissus colla superba iugo.
Mox profugos, amisso addam ex oriente Borussos,
Atq; triumphatos iura Polona pati.
Stabunt & Bessorum aquilæ, uerum apta rapinæ
Pro dominis, acuent cornea rostra nouis.

Nec

Nec sua Corithis depromet tela Gelonus,
Maluerit potius uictus abisse Tomos.
Moschicus hinc hirtos uelatus arundine crines
Præbebit uinctas ære Volochda manus.
Parte alia Valachos, pulsum & Bohodana procellis
Submerget, nullo segnior amne Tyras.
Deniq; tu Grachi redimitus tempora lauro,
Ad sedem niueis progredieris equis.
Victa triumphalem præcedet Moschia currum,
Et debellatis rapta trophæa uiris.
Te croceis circum uolitans, uictoria pennis,
Victorem populis, deferet esse tuis.
In summo (stellis ubi clarum ardentibus axem
Adiiciam) hæc fieri cuncta iubebo, tholo.
Stabit acerba tuens oculis, Saturnia Iuno,
Corrumpens Lechis inuidiosa Iouem:
Aeneadum genitrix, pro libertate Polona,
In ferrum, & lachrymas, & maledicta ruet:
Iuppiter in medio, promissa in corde reuoluens,
Amborum dirimet fata bilance pari.
Illam indignantem, magno cum murmure Diuum
Aspicies, causa quòd citò uicta cadat.
Hanc exultanti similem, similemq; iocanti
Gratantes cernes ordine adire Deos.
Hinc placet Augusti, celebrare Augusta, Calendis
Sacra (habeant proprios propria festa dies)

Et

Et bis sex aris, totidem admouisse iuuencos,
  Thuraq; odoratis imposuisse focis.
Cuncta mihi Bogum linquens, Hypanisq; fluentem
  Laus aderit nostri Rußia sola fori.
Cursibus hæc mecum (referemus Olympia) ludos
  Instituet, uictor qui prior ibit erit.
Ipse tamen foliis cinctus, uictricis Oliuæ,
  Primus quadriiugos puluerulentus agam.
Post ea mox uires, etiam naualibus armis,
  Quidue queant nostras, experiemur opes.
Tu modò te placidum dederis, & numine sancto
  Non dedigneris pectora nostra tuo.
Tutius Aeoliis nam arreptus nauita uentis,
  Dum Neptunus erit dexter inibit iter.
Fortius atque rudis cæstus gladiator arena,
  Excipiet si spes ulla salutis erit.
At uerò, unde Deum regina inimica Polonos
  Oderit? & Veneris cur tueatur amor?
Si qua uetustatis uerum monumenta fatentur,
  Lechiaci regni Dardanus author erit.
Nouimus indomitum pectus Iunonis iniquæ,
  Et quod Pellæo sustulit ense Phryges.
Relliquias Troiæ nos, ob peccata parentum
  Persequitur, simili ultq; subesse malo.
Namq; ubi res Phrygiæ Danaum cessere furori,
  Corruit & Priami regia celsa senis.

Diuersa exilia, & diuersas quærere sedes,
Troiugenas miseros, lucis adegit amor:
Vel quia, ne penitus cecidisset Troia sarißis,
Consilium magni tale Tonantis erat.
Regna petiturus, fugiens Simoenta, Liburnum
Dicitur Antenor uela dediße rati.
Bis denis, Siculum conscendit, nauibus, æquor
Aeneas, Italumq; attigit exul opes.
Ille urbem Patauı, regna hic Albana locauit,
Romuleæq; prior stirpis origo fuit.
Pars Henetum pertæsa maris, longiq; laboris,
Quem peteretq; satis non benè certa loci.
Hospitium antiquum Troiæ regnata Lycurgo.
Regna petit, sua ubi spes Polidorus erat.
Addunt se socios Mißi, Moschiq;, Phrygesq;.
His & Haliczones gens opulenta uiris.
Ingreßi rigidam, non fausto sydere Thracen,
Inter Bistonias se posuere niues.
Est res prisca, tamen prorsus non dissona uero:
Emathiam attingunt ex Aquilone Phryges.
Nuncq; ubi Dardanidæ, Mißı, sociæq; cateruæ,
Constiterant: etiam nomina nuda manent.
Sed postquam Danaum, Polimestor signa secutus,
Priamidemq; illi fas uiolare fuit.
Conuulsis subitò castris, polluta relinquunt
Hospitia, & celerant inde referre pedes.

Deuenere

Deuenere locos Scythiæ, loca plena tenebris
Heu quondam tenebris Lechia nota fuit.
Partitiq́; solum, cessere Ceraunia Moschis
Caucasi, Haliczones accoluere Tyram.
Consedere Henetum reges, ubi maximus exit
Istula, & æterno flumina fonte tenet.
Signa patent facti, retinent uetus æquora nomen,
Deq́; Henetis pelagus, fert Boreale genus.
Moschorum annales, referunt dum ab origine gentem,
Se dicunt Thracen incoluisse prius.
Hoc credat quicunque uolet, tamen ore loquentes
Hos & Haliczones, conueniente notet.
At quis Haliczones, Phrygiæ neget esse colonos?
Græcaq́; contendet uerba fuisse Scythis?
Certè equidem, unde suum producat Halicia nomen
Russiæ, Haliczones ipse fuisse reor.
Non etenim Galato, muros præcingitur amni,
Eius & à portis longiùs æquor abest.
Quin age, quod plures populi fecisse leguntur,
Nomen, & hos patriæ detinuisse suæ.
Nec mirum, si non subitò innotuere Latinis,
Cum requies illis laude petita fuit.
Et loca, quæ Phrygiæ primum obsedere coloni,
Cimmeriis tenebris nota fuere minus.
Hocq́; fuit fatum, ut socio deleta furore
Pergama eos inter post recidiua forent.

Attamen & ueteres laudes, & nomen eorum,
Priscaq; in Argolicis legimus arma notis.
Sed quodquod nobis, prælongi temporis ætas
Nomen, & antiquum dempsit iniqua decus:
Id postquam fortuna caput pulcherrima nostrum
Extulit actutum nos renouasse iuuat.
Nempè suis totum Europæ compleuimus orbem
Gentibus, & nostro est milite uicta Pharus.
Vos nobis Zephirum, atq; Eurum uicistis Eoum,
Nimbosos gelido, cumq; Aquilone Notos.
Et tantum excreuit iam nostra potentia, ut inde
Vix locus in quem plus progrediatur erit.
Hoc turbata, Iouis coniunx, Saturnia Iuno,
Nos inter miseros prælia dira mouet.
Scilicet hoc fuerat solum, quo inimica Polonos
Perderet, & uestras attenuaret opes.
Huic contrà, Diuum, Citherea innixa, parentis
Pollicitis, omni mole stetisse studet.
Et quoniam bello res deduxere, nec ullum
Litibus æternis imposuere modum;
Moschorum Iuno partes, Citherea Polonas
Versibus in nostris quas tueatur, habet.
Illa, ut conficiat, quas nostro corpore partes,
Auulsit; reliquum hæc quò refouere queat.
Hos igitur nobis dictos Auguste tumultus
Cognosces postquam, consule quæso boni.

Qui licet alterno ſubſidant crure, tuentur
Qua tamen auctorem ſat rationis habent.
Nam quod ubi cædendus erat, turbauimus hoſtem:
Fecit amor ſociis, nos gemuiſſe malis.
Et dum uincit amor patriæ, laudeſq; Polonæ,
Cædibus in mediis, ter cecidere manus.
Diſsimilis nam affectus adeſt, nonq; impetus idem,
Tempore in aduerſo, & proſperiore uenit.
Nec mea ſors hæc eſt, ut ſtridulus anſer olores
Aequarem: in te uix officioſus eram.
Inſuper eſt aliquid, certo narrata referre,
Geſtaq; non falsò bella tenore loqui.
Me, tua cum rutilo ſe æquaret gloria cœlo,
Fouit diuitiis Theutona terra potens.
Rarus ubi hyppophagis, affinis Sarmata Moſchis,
Et qui illis bello congrediatur adeſt.
Ulla uiri facies pingentis prælia gypſo,
Et certò addentis talia uerba ſono:
Hi montes Boreæ regnum, quæ defluit inde
Munibat noſtrum fluctibus unda latus.
Hac campi patuere, ibi erant tentoria Moſchum
Hic ſteterant noſtri Regia ſigna Ducis.
Illic Bellona, illlic pugnauere Poloni,
Hic trepidæ Moſchi terga dedere fugæ.
Hæc ſi quis nobis memoranti uoce tuliſſet,
Fors aliqua noſtrum parte leuaſſet onus.

Armatiq; duces, & dantes bella manipli
Nutrissent gestis carmina nostra suis.
Moxq; ego sumpsissem illo narratore uigorem
Qualem cum resonant, claßica miles habet.
Ast ea uix quoniam uulgò cantata per urbem
Sensimus, haud nobis spiritus acer erat.
Quamuis non querimur, quod te hæc absente canamus:
(Omnis enim in te mens incaluisse potest.)
Sed quia de tantis rebus, quam fama referre
Nonnullæ, aut uulgus dicere posset, erant.
Ignosces igitur nobis Auguste; tuoq;
Carmina complaceant nostra, fauore tibi.
Sic utinam fœlix Neleia tempora uiuas,
Fœliciq; manu fræna Polona regas.
Et te, siue Eous erit, siue Hesperus hostis
Horreat, aut fuerit si quis amicus amet.

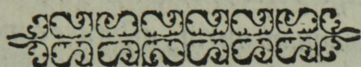
Tuæ Maiestatis

Fidelißimus subditus

Ioannes Stariconius Semusouius.

CONFLICTVS AD NEVELAM POLONORVM CVM MOSCHIS.

Auctore Ioanne Stariconio Semusouio.

VO duce Moschorum, uicisti
Auguste Tyrannum;
Et quo barbaricas Lechorum
gloria gentes,
Milite terruerit: solesq; agno-
rit Eoos:
Cum tutanda foret, positis Li-
uonica castris
Terra tibi, & seruos Scythiæ subducis Olympo:
Hoc primum mihi surget opus. Tu numine sancto,
Fac liceat nobis per laudes ire tuorum.
Annue conanti, & Pelagus mea carbasa tantum,
Ingressura regas, fœlici sydere currant:
Adscriptumq; tibi, non detestatus honorem:
Nostra tuos faxis delectent liba penates.
Multa tibi, ante aras procumbet uictima nostras:
Crescentis tantum, fœlix rege uatis habenas.
At tu Calliope, cœtus Regina parensq;

Pieridum

Pieridum, cuius nigrantem carmine noctem
Diis geniti effugiunt, Lethesque obliuia uitant,
Faucibus atque Erebi, superas toluntur in auras
Dic quis concordes, fraterna in prœlia gentes
Excierit; tanti seriemque edissere motus.
Nam meminisse potes, sis cum Dea: solaque debes
Si quid de te unquam merui, aspirare canenti.
Attamen haud indigna peto, namque Orphea Thracem
Cum fidibus traheret syluas, & saxa canoris
Iuuisti, & uiridi uoluisti incedere lauro.
Cum tibi nec sobolem Diuum, nec carmine dignam
Materiem nisi agros, produceret Ismara tellus.
Quare age & hos mecum heroas, quos inclyta uirtus
Deuouet illustri patriam defendere morte,
Ad superos tollas, uiuique per ora ferantur.
Atque hinc iam tandem cœptis illabere nostris.
Antiquo, Regina Deum inflammata furore,
Vnam olim gentem, fatis certare sinistris
Permisit, patriaque extorrem, & amoris egenam
Dissecuit: Iouis ista fuit diuina uoluntas.
Nam perhibent, Henetos Troia Pylemene profectos,
Auxilium Priamo fidum, Phrygiæque tulisse;
Atque diu Argiuas bello uexasse phalanges.
Verum ut opes fractæ Phrygiæ, illorum optima bello
Pars Antenoreas, naualiaque arma secuta est.
Pars nacti reges, animisque opibusque parati,

Intrauere

Intrauere ſolum Scythiæ, miſtiq; Lachitis
Sermonem patrium, mores, ritusq; ſacrorum
Excoluere, ipſo ſed ſubſedere Lachitis
Nomine, ſunt dictiq; omnes uno ore Poloni.
Ex illis, iam tum ueterem Saturnia Iuno
Temporibus, Troiæ natis prætendere culpam,
Et uerſare odiis, gentem non ceſſat utranque.
Tempus erat, quo ſæuit hyems, atque aſpera terras
Frigora conſtringunt, gelidis conduntq; pruinis.
Et rigidus Boreas, obnubilat aera pennis.
Omnia cum torpent, nullos cum garrula Progne
Nec Philomela ſoror cantus modulantur. & omnes
Prælia producunt, naſcenti uere daturi.
Diuiſere ſuas, fortes in Marte, phalanges
Lechiadæ: & terno fines custode tueri
Conſtituere: etenim faciendi copia Martis
Nulla fuit, benè nec detentis uiribus unà
Proſpectum fore ſperabant: cum bella Tyrannus
Moſchicus effugeret, timidusq; lateret in Ordis
Vndique inacceſsis concluſus fluctibus, atq;
Syluarum latebris; Tanaim prior ergo niuoſum
Maxima pars ſortita: ſecunda Boristhenis ortus.
Tertia Neuelæ montes, qui longius ullum,
(Riphæos olim ueteres dixere poetæ)
Vix nomen proferre ſinunt, ſeſeq; feroci
Atlanti aſsimilant, aliquid nec cedere curant.

Hoc certò ſcimus, portant ceruice polares
Circuitus, humeris duris, & ſydera torquent.
In præcepsq́ꝫ darent ſubducto uertice cœlum.
Aßiduis niuibus capita alta teguntur, opacas
Pinea ſylua premit frontes, horrentibus umbris.
Vndique nimboſi quatiunt caua tempora uenti.
Tum binæ laterum fauces, & brachia longo
Exporrecta ſitu, rutilo qua Phœbus ab ortu
Progreditur, Parthos nimia aſperitate fatigant.
Atque ubi, defeſſos ſtabulat, Thetis aurea, Solis
Quadrupedes, immani erructant flumina rictu.
Rha prior Hyrcanis, curſu miſcetur in undis;
Lybonotum Tanais, qui diuidit Aſida terram
Europamq; petit: Nilo & contrarius æquor
Impellit, ſeſeq́ꝫ uadis Mœotidos infert.
Duna, Boriſthenius, Zephirum, ſolesq́ꝫ cadentes,
Proſpiciunt, mollisq́ꝫ calentia regna Fauoni:
At ferus, ex rigidis poſtquam remorata lacunis
Stagna Boriſthenius retulit, Balthæa peroſus
Aequora, & Heſperios ignes, mundiq́ꝫ teporem:
Horridus ora gelu, curuis anfractibus, undas
Vertit ab occaſu, & Ponto ſua cornua mergit.
Excipit ignotus, fluuios ſine nomine plures,
Oceanus, ualido ſolidum qua concutit æſtu.
Frigidus, immane imperium, hos Septentrio montes
Poſsidet, & nunquam uentorum uincula regis

Fert, subsunt Aquilo stridens & Circius illi
Cum quibus Aegæum uastat nunc horrifer æquor,
Nunc sibi uicinas, prædo decurrit in oras;
Quandoque incubuere mari, atris Cycladas undis
Transmittunt, tortoq; inuoluunt uortice Pontum.
Haudq; ulli, contra est animus se opponere uento.
Ad Balearis erat, bis sex peninsula fundæ
Verbera, prospectans montes gratissima mergis.
Montibus hanc, leni decurrens gurgite riuus,
Undique muniera t, tacitè stagnantibus undis;
Nec limosa palus penetrare, nec ulua palustris,
In latera, & tergum cuiquam dabat; ora patentes
Attactu campi modico, sinuosa præmebant.
Hunc delecta manus, quingenti mille Poloni,
Elegere locum, tutandis finibus aptum;
Auxilio cuius nixi, si occasio pugnam,
Vel sors ulla daret, læto confligere possent
Fine; nec aduerso lites decernere Marte.
Quo postquàm Lesnouolius concluserat agmen;
Perpetuis, fluuii ripas communiit omnes
Curribus, & nodis currus connexit ahennis.
Dux Colophoniaci, sacro celebrandus Homeri
Carmine; nostra eius nescit proferre Thalia,
Laudes, atque suos sentit frigescere neruos.
Ergo, tanta meas superet cum gloria uires,
Laudibus illustres dignis frustrabimur? absit.

Ast ut erit, certè primis contingere labris
Admitemur, equosq; suos agitabimus inde,
Talibus in campis, dederint si uiuere Parcæ.
Non illum Bachi tristes uidere cohortes.
Nec Cytherea, tua quamuis pro gente periclis
Militat aßiduis, circumscripsisse coronis
Quiuisti, ut primum uiridem accesßisse iuuentam
Concessum fuerat, patrium de pectore toto
Vtile prospectat, patriæ se agnoscit alumnum.
Ipsi Masouii, nam ciues omnia ciuis
Facta sciunt dicant, quantos ope iuuerit; arma
Nos canimus, gesta armati dicemus: ab annis
Prima, quibus iuuenis fidens ad bella, sarissa
Prodierat, teneræ magno, documenta iuuentæ
TARNOVIO ediderat; primus contundere turmas,
Aethereasq; arces, saltu superare solebat.
Ante, Starodubi, sonitum cornicinis, ingens
Euertit uallum, sociis adituq; parato
Primus in hostili muro, bis, terq; repressus
Emicuit; tantumq; sua uirtute ruentes,
Detinuit Moschos, donec custohibus arcis
Cæsis adueniunt diuersa parte secuti,
Effringuntq; aditus socii, murosq; dolabris
Si comitem Aeneæ hunc, tellus Idæa dedißet,
Argolicas quando fossas seruasset Oileus?
Ast ubi Lechiadum terris, inuictus Achilles

TARNOVIVS, iuuenile uidet roburq́, decusq́,
Sedulus in tenero, maiores pectore uires
Incipit, atque ausus solers nutrire uiriles.
Vnde illi pietas, grauitas, prudentia, uirtus,
Et similis fortuna, nec impar gloria belli.
Vidimus ex spoliis onerantem, summa Tonantis
Culmina, Moschorumq; sacrantem amenta, Polonis
Cum clypeis, & gæsa, penatibus, & magnis Dys.
Vidimus in medias, nullo discrimine turmas,
Orsica, dum tristi quaterentur, littora bello,
Turbatum, Lechorum Aquilas & signa ferentem.
Sed quid multa moror? ueteresq́ recenseo laudes?
Cum memorare iubet uires Neuela recentes?
Quingentis & mille uiris (credibile nunquam)
Confregit Boream, fines statuitq́ paterno;
Caucasium pelagus regno; primusq́ superbum
Liuonum Boream potuit spoliasse trophæis.
Res miranda quidem, si non munimine tanto
Agmina uallasset, si non porrecta magistri
Pocula, uirtutisq́ manu, sortisq́ bibisset.
Sed te magne senex, rapuere aduersa, Polonis
Fata tuis, uictor liquisti signa, tuosq́
Pugnarum socios; utinam natura dedisset,
Vitales cerpsisse tibi diuturnius auras;
Non magè diffusis, per nostros Moscus habenis
Iret agros, prædaq́ ferox ditaret inulta,

 Plaustra

Plaustra Scythes: nec iam toties Neptunia proles
Rex Goticus, quateret Liuonos ariete muros.
Verum ultrò, celsis in puppibus arma Poloni
Venissent Regis, Totilæ ad mœnia; & atrox
Tartarus obstreperet uictrici compede genti.
Iamq; diu nostris parere coacta fuisset
Imperiis, telus magno regnata Vasillo.
Et si qua est gelidi gens barbara conscia Ponti.
Heu quantum potuit rerum hoc ductore parari?
At uos progenies, patriæ spes maxima uestræ,
Progenies Lesnouolii, non stemmata tantum,
Non titulos spectate patris, uestigia certè
Vos eius seruasse decet, si nomina uultis
Excelsis æquare polis; sua credite namque
Nobilitat uirtus melius, propriiq; labores.
Moschus ubi unitas, certis rumoribus audit,
Lechiadum uires, partito milite terras
Vndique præclusisse suas: spem pectore uanam
Concipit, & certum studio meditatur inani,
Se fore uictorem: ac tandem delere Polonos
Posse putat bello; toto ex Aquilone Tyrannos,
Imperium qui ferre suum, mandataq; semper
Consuessent cogit, belliq; incendit amore.
Addit Tartaricam rabiem, qua Persidis aurum
Obtinuit, nigroq; olim Lagæa Sesotri,
Imperia eripuit; rigidos huic insuper omni

Præponit

Præponit Moscos, quos mille laboribus ante
Functos reddiderat, per cuncta pericula belli
Inuictos, Scythiamq; quibus seruire coegit.
Martius est ollis animus, nil dignius omnes
Esse putant, bello quàm dulcem ponere uitam.
Sæpius in triduum producunt gutturis ignem,
Carnibus aßiduè (mirum) uescuntur equinis.
Continuum tolerant frigus, uix lampada Phœbi
Agnoscunt, iuuenesq; gelu sua corpora durant.
Vxores semper, syluas indagine cingunt:
Infestisq; domant acres hastilibus apros.
Primò pennatis tantum pugnasse sagittis,
Illorum usus erat, pugnasq; iniisse choreis:
Nunc hostes contrà, fulgentes ære phalanges
Ducunt, scloppettisq; edocti bella fatigant.
Dexteram Amazoniis utranq;, bipennibus armant,
Loricæ triplici, circundant pectora ferro.
Ceruices onerant, pinnata caßide, suras
Cruraq; squammoso uelant munimine ferri.
Fraxineis omnes committunt prœlia contis,
Hostiles clipei conatus orbe retardant.
Ergo ubi conuenisse uidet, rapit agmina cursu
Lymphato solus; surgentes uertice cristæ
Lætantem humano, designant sanguine regem.
Qualem depingit, radiantem cauda cometam
Lucida, sanguineos conos, extrema minantem

Imperiis

Imperiis, terrisq; notantem luce ruinas;
Myriades ternæ ductorem ponè sequuntur.
Ille uiam ingreditur, Boreæ qua semita monstrat
Regna, suas seruatq; ubi Lesnouolius oras.
Credere si Graiis fas est, non tantus Achilles,
Mirmidonum Dolopumue manus, cōtrà Hectora duxit.
Quo ruitis ciues? quæ uos insania tanta
Torquet? ut in proprios iuretis ferre parentes
Arma, nec hoc scitis quidnam discordia portet?
Iungite amicitias, & certo fœdere certam
Nobiscum firmate fidem, Simoenta paternum
Progenies sic nostra bibet, quæ & territat armis
Nos, dederit uictas nobis uicinia palmas.
Iam uicinus erat, longumq; emensus agebat,
Agmen, iter, Boreæq; implebat milite campos.
Cum nox Oceanum linquens, horrentibus alis
In terras progessa, inuoluit cuncta tenebris:
Instantesq; neces, erepta luce, morata est.
Intereà longum, deflens Citherea dolorem,
Hæc secum: rapitur funesta in prœlia Iuno?
Tertiaq; arma parat iugulos cæsura meorum?
At me iam tandem, duo sat uidisse superq;
Non erit excidia? haudq; instanti posse periclo
Troiugenas iuuisse meos? hoc quippe uetabit,
Et soror, & coniunx, nostri Saturnia patris.
Illius promissa ruent? matrona Tonantis

Omnia

Omnia dissuerit? cædesq; impunè nefandas
Miscebit? tanta huius erit fiducia lecti?
Illa potest Lybiam, contrà omnia fata Deorum
Gentibus imperium firmare, extollere uentos,
Cum terris miscere polos, promissa Tonantis
Frangere, supremas rerumq; inuadere habenas.
Progenies ego chara Iouis, cui gratia cœli
Imperium sine fine dabit, seruare nepotes
Non potero Troiæ? me permittente subibunt
Vincula? mox illos inimicus & hauserit ensis?
Indignum. dedimus pœnas, iam uiribus instat
Hora repellamus uires, promissaq; regna
Quæramus, pœnas pœnis solemur ouantes.
Talia flammato dictanti corde, sub imos
Concessit Zephyrus talos, syluisq; relictis
Idæis, celeri Lechorum castra uolatu,
Contigit, & pondus posuit de mollibus ulnis.
Diua solo ingressa, in castrorum fronte, sedentes
Primores belli (spaciosæ tempora noctis
Excubiis uigiles, uario & sermone trahebant)
Inuenit: in quorum medio, sacra ora resoluens,
Sic Lesnouolium uerbis compellat amicis.
Ductor Lechiadum, uicinos milite campos
Hostis habet captos, totoq; Aquilone Tyrannos
Secum in bella trahit; fac ne te terreat ingens
Confluxus, Martem nec detrectare memento.

Pone metus adero, nostrisq; hæc bella gerentur
Viribus; in te habeat belli uictoria solo
Principium; mea regna tuis promissa lacertis
Seruabo; inuitis aliisq; resurgere Troiæ
Pergama perficiam; uos digna nepotibus Idæ
Pectora habete, suosq; patres referatis in armis.
Dixit: ad hæc contra Dux sic est ore locutus.
Aeneadum mater, semper tua fata secuti
Fortunamq; patres nostri, considere in ignes
Ilion, atq; altæ uidere palatia Romæ;
Iactatiq; undis, & longi turbine belli,
Tandem subiectas oras petiere Bootæ.
Imperium, peperere Ducum quod mille labores,
Constituere, Deorum nec nos numina fallunt;
Nam promissus adest, spoliis Aquilonis onustum,
Quem læta aspicias, quemq; inter sydera ponas
Augustus; tu Diua eius tueare fauore
Excelsum nomen, magnoq; æquato parenti.
Nec nobis deerint uires (sit numina contrà
Quamuis ire nefas) super in certamina, regno.
Quingentem Esperio prognata è sanguine, magnos
Virtute Heroas, superare uidebis & armis.
Nec gens ulla pari se se iactabit honore.
Tu modo nostrarum tantum sis unica rerum,
Spes uideasq; dolis ne nos illudat iniquis
Iuno: etenim nulla est nobis arcana potestas

Nosse

Nosse Deum, uix sunt nobis mortalia curæ.
Quantus & unde ruat, sit ubi, cognouimus hostis
Surgentem cœlo auroram expectamus, inerti
Oppressum torpore, alto uinoq; sepultum
(Turba licet non magna sumus; nec temporis arma
Ignorem, quantum ualeant; & nemo dolumùe,
Virtutemùe requirat in hoste) inuadere nobis
Non libet; imperium nam prolatare Deorum
Artibus haud spero belli, nec fraude dolosa,
Augusti auspiciis uerum coruixus, Eous
Sol ubi prodierit, cum sese uiribus ipse
Contusum noscet, campo congressus aperto
Bella geram: partes tu sola tuebere nostras,
Optatasq; dabis tandem contingere portus.
Sic Lesnouolius; Placuit generosa propago
Idaliæ matri, subitoq; incensa futuri
Ignibus imperii, atque arrecta cupidine laudis,
Omnia pollicita est: & iam sublimis Olympo
Luna regebat equos: rediens cum nubis opacæ
Cernere ne hostis eos, tutoq; quiescere noctis
Extremum possent, atro conclusit amictu.
Strymona sola petit uelox, ubi belliger acres
Sythonios Mauors duris exercet in armis.
At Lesnouolius, maturi pectora belli
Præscius, oppressas somno, rauco ære cohortes
Conuocat: & ualli medio sic de aggere fatur.

Lechiadæ magni, celſo qui à ſanguine Teucrum
Progeniem ueſtram deducitis, hoſtis adeſſe
Dicitur immenſus, toto quem Aquilone Gigantes
Centimaniq; immanes, gens Riphæa ſequuntur:
Non uallum munire placet, nec turribus illum
Expectare cauis, ſed aperto fidere campo.
Quandoquidem diuum remanet non mota uoluntas,
Sceptraq; iam tandem uobis, promiſſa propinquant,
Troianas ubi opes, atque altæ mœnia Romæ
Conſolemur, & æternis potiamur habenis.
Namq; per obſcuram uoluo dum plurima noctem,
Ecce mihi ante oculos, cœlo delapſa per auras
Aſtitit, atque iſtis fata è Citherea loquellis.
Parce metu populi noſtri fidiſsime ductor
Nos Henetos Troia incenſa, deduximus oras
In Scythiæ; nomenq; nouum mutare paterno
Fecimus, & magnos fieri, Lechosq; uocari.
Idem prognatos illa de ſtirpe nepotes,
Inſignes belloq;, togaq;, ſub aſtra feremus.
Imperiumq; illis dabimus: modò ſtenuus hoſtem
Aggredere, & paruum belli ne linque laborem.
Hæc poſtquam monuit genitrix, ſuper æthera cœli
Progreditur, circum aura leuis glomeratur in orbes,
Diuinumq; ſimul latè diffundit odorem.
Quare agite ò ſocii, totis incumbite neruis,
Efficitote ferox, patiatur Moſchia tandem

Iura

Iura Polonorum, nec quæ festina sub alas
Confugit quondam nostras, ingrata Deorum
Excutiat regnum; promissis sistite Diuum
Spem totam, sic uos magnorum forma Gigantum
Nunquam terruerit; mihi cuncta pericula curæ
Sint adero, uestræq; aderit clementia matris.
Excepere animis læti, signumq; dedere
Sublato clamore pari, promissa paratos,
Velle sequi; & quamuis non æquent agminis ullas
Diuisi hostilis partes, tamen intima corda
Lætantur, decoris pretioq; pericula pensant.
Dant epulis reliquum noctis, firmantq; ciborum
Corpora dulcore, instantes sensura tumultus.
Arma parant, manibusq; onerosum gæsa duabus
Expediunt pondus, clipeis uelamina demunt.
Nec minus intereà, curis Saturnia Iuno
Distrahitur pectus, uictam se noscere non uult
Inuisamq; cupit pœnitus subuertere gentem.
Dant animos, magni coniunxq;, sororq; Tonantis
Nomina; nec Diuam mortali, iudicat æquum
Cedere, & infecto primam desistere bello,
Illudq; intulerit, recta ratione reuoluit,
Non fore uirtutisq; Deæ, nonq; eius honoris.
Præthereà, stimulant gentis peccata parentum;
Iudicium Paridis, neglectaq; pocula natæ,
Et genus inuisum, & uictæ Carthaginis arces.

Moschica castra subit, pigri submersa sopore
Instillatq; uiris altum per membra uigorem,
Corripit ante alios Regem. Sic ergo Vasilli
Quem decuit uigilasse (inquit) torpore solutus
Procumbis? nec quid, cura circumspicis hostis
Intendat fraudis? dudum te inuadere tentat
Fecissetq; scias, ni illi mea cura resistat.
Surge agè, continuoq; ista statione relicta
Duc in bella uiros, Lechorum aditure triumphos.
Sic Dea. Nos Regina tuis in uiribus omnes
Moscus ait, quia sola potes pessundare Lechos
Lechorumq; Ducis conamina frangere, uires
Fiximus; idcircò noctis transegimus horas
Obscuræ somno. uirtus sumus optima bello,
Quò sequimur trahis, & nos nulla pericla morantur.
Sic ait, armariq; acies clangore tubarum
Præcipit, armatasq; iubet conscendere campos.
Iamq; polo surgens, populos emensus Eoos
Lucifer: æthereas, bigis afflarat anhelis
Compages: Lunæq; globum, Titaniaq; astra,
Exirent cœlo, maiori luce monebat.
Præcipiti cursu, uirgo Lathonia uultum
Condidit, instantesq; oculis se cernere fassa est
Nolle neces, cunctisq; simul comitantibus astris
Orbatas Phœbo, uelox concessit in oras.
Segnius ille suos agitabat cursibus axes,

Eooq; piger firmarat, limine tristes
Quadrupedes, Moschi prænoscens pectore cladem.
Atque morabatur uenturæ lucis habenas.
Sed lex à magno, quondam præscripta parente
Impendensq; orbi interitus, si lampada terris,
Subtraheret sanctam, nequicquam tale dolentem
Corripuit, ueteresq; artes explere coegit.
Iamq; emergentem, non dulci lingua susurro
Excepit: uolucrum, cantu Pandione nata
Nec patriis, ut moris erat, prædixit Athenis.
Eumenides ortum cecinerunt, colla dracones
Horribiles, dirumq; atris sonuere flagellis.
Luctus habet Boream, uenturæ & præscia cladis
Numina Moschorum, tectis uenerata sub imis
Indigetesq; Dii, implerunt ululatibus axes.
At non audaci cessit spes corde Vasillo;
Et concepta semel, totos peruasit in artus.
Agmina solus agit, solus dispensat ubique
Martis onus, latera & frontem nunc terga reuisit.
Serrebni dextras acies, Ediga sinistras,
Postremas Suscus, ductant: cum robore primo
Solus adest medius, galeato & uertice supra est.
Thessalicis ueluti, circum conclusus Olympus
Montibus hinc Pindo, Herculeo illinc finitur Oeta
Inde Othry, Rodopeq;, tenus modo corpore cunctis
Aequatur, collo subiecta cacumina uincit,

Infundunt

Infundunt sese campis, cooperta laborant
Prata, suasq; uices deflent, sub mole phalangum.
Qualis ubi Eurotas ruptis furiosus habenis,
Vicinos Gythi lauros, ex littore sæuos
Emittens fluctus, inuadit: turba Laconum
Flet clades nemorum, & ueteris reminiscitur oris.
Non aliter Moschi celerant: clamoribus implent
Omnia, conuincuntq; polos clangore tubarum.
Tympana barbarico, castigant more, trucesq;
Addunt, Lechorum quò, ululatus, pectora uincant.
Quod postquàm Lesnouolii compulsus ad aures,
Pertulit inuoluens iteratis orbibus aer;
Dat belli sociis signum; de finibus omnes
Absque mora exiliere suis: ceu Sirius agros
Cum malus exurrit, certatim se agmine longo
Formicæ effundunt, putris radicibus imis
Arboris; in dubiis quas cogit rebus egestas
Consulere: it campis miles, nitidusq; iuuenta
Feruet, & optatas auertere sperat aristas.
Ductores acies cogunt, præcioq; minisq;
Non cessant stimulare moras, & inertia corda.
Haud aliter galeata phalanx, ad tympana passu
Composito, uarios sese miscebat in orbes.
Dum totis furibunda coiret in agmina castris.
Quadratam primùm, ueterano milite frontem
Constituit Lesnouolius, sæuo ære rigentem.
Hinc breuibus spatiis, distinctas ponè cohortes

Tres locat, exhauſtos laxis quæ uiribus omnes
Exciperent, poſſentq; locos explere priorum.
Poſtremas firmant partes, qui bella ſecuti
Tunc primum, Moſcho decorare, cruore ſariſſas,
Et molles cu[illegible]as, poſuiſſe in [illegible]arte uolebant.
Cornua lunatis cuneis, frænata tenebant
Agmina; utrumque latus, claudebat torua phalangis
Gens peditum, emiſsis aſueta inceſſere Martem
Glandibus, atque elibratis pugnare colubris.
In medio binas Aquilas, inſignia Regni
Ponit, pugnarum certas Helicesq; Ducesq;.
Tales Herciniis, diductis cornibus Vri
Saltibus, opponunt frontes haſtilibus atras,
Propendet collo uellus, terrorq; iubarum.
Atque ubi produxit poſitas in bella phalanges,
Agmine ſic medio, nixus profatur in haſtam.
Tempus adeſt ſocii, ueſtris quo regibus omnis
Moſchia ſuccumbat, diro & cum ſanguine pœnas
Perfidiæ ſoluat; pulchrum eſt imponere collo
Hoſtili chalibum nodos? ſi uiribus altis
Incumbetis erit, uos & uictoria Moſchis
Præponet, ueſtrumq; benigna tuebitur agmen.
Frigidius uerò (hæc auertas ominia Diuum
Magne pater,) Martis ſi horrenda ſubibitis arma,
Quis locus extabit profugis? an in æquora claſſes
Montibus Idæis ortas, deducere primum

Velletis

Velletis, uentis adituri regna Latini?
Tunc demum rueret, laxis Saturnia frænis
In uos, exigeretq; suæ Carthaginis arces
Hannibalisq; necem, ueteriq; adiungeret iræ
Aegatum clades? heu quanta pericula nostro
Impendent capiti? Moschis ueterata mouebit
Taurus, Connossum, atque erepta Liuonia tota,
Certè odia, euerso nisi nec desistere regno
Vlcisci poterunt, belloq; imponere finem.
Ergo progeniem, famulatum matribus atris
Moschorum loris uinctam, ire sinetis ahenis?
Regnaq; clementum, promissa æterna Deorum
Numinibus, prodetis uestra ignauia? id ipse
Crediderim, uestris si non iam mille lacertis,
Occubuisse probè Moschorum examina scirem.
Verum sufficiunt animos, tot bella labore
Vestro successus, nimium sortita secundos.
Nam quid Obertinum, tantis ubi uiribus ingens
Bessarabum (fuerat uiginti è millibus) agmen
TARNOVII ductu, uestris cecidisse sub armis
Fecistis memorem? quid tot concisa sub Orsam
Millia? quidq; Starodubum? prius alta redibunt
Cœruleis in terga uadis, ortusq; requirent
Flumina: conuersisq; petet conuersus Eoum
Phœbus equis, hæc quam tristis rubigo uorabit,
Vllaue TARNOVII capient obliuia laudes.

Cur

Cur igitur timeam? uestris nec fidere possim
Viribus? aut longè cogar spectare minores?
Hostis adest toties uictus, uos semper adestis
Victores, illum regnandi dira cupido
Extraxit latebris, patriæ uos impulit almæ
Altus amor, prohiberetis quò in uestra ruentem.
Agnoscit certè uires, & robora gentis
Illæ suæ, ternam in quingentos mille (pudendum)
Myriadem ducit: sed desperasse uidebor
Iam uobis socii. Non uos deterreat hortor
Barbaries: uestram monitis spem figite diuum,
Gestorum memoresq; priorum, frangite tandem
Moschorum regnum, uestro & supponite Regi.
Vos autem iuuenes, Martis qui munia uultis
Attrectare manu, Moscho curate Gradiuo
Sanguine perfusi uestras ostendere peltas.
Maiorumq; secuti hylares uestigia, tandem
Pro meritis similes nostris speretis honores.
Vix ea fatus erat, curuis umbonibus omnes
Increpuere, & opaca statim caligo refulsit.
Apparent cunei hostiles, & barbara Moschi,
Agmina, ceu densis quæ obnubilat aerea guttis
Nubes, & superant numerorum milite fines.
Mirantur Lechorum animos, qui credere campo
Conentur, tantæq; uelint occurrere genti.
Præcipuè ante alios, tristi intonat ore Vasillus

Se dedant, animiq; ferocia fræna retardent:
Montanus ueluti diffidens uiribus agmen
Ante lupus pecoris uiso custode Molosso
Infundit sub corda metus ululatibus, atque
Se terrore gregem fracturum credit inani.
Verba ubi nil fecisse uidet, præcordia dira
Concitus sanie, prælongo fata quid, inquit,
Lechorum socii? saluis se dedere rebus
Nolunt, deuictis certè spes nulla salutis.
Irruite, & cæsos, flagris compellite Moscam.
Obstrepuere simul, discordi cornua cantu,
Tympanaq; & litui, simul hastis undique flexis
Concurrunt: Martemq; atro clamore lacessunt.
Sub pedibus mugire solum, collesq; propinqui
Sunt uisi, ingenti minitare fragore ruinas.
Haud secus, ac Boreæ si cum uiolentia flantis,
Aerias stridore Alpes inuaserit, orni
Verticibus summis nutant, siq; acrius illis
Incubuit, montis media cum mole deorsum
Procumbunt, casuq; obiecto colle reperto
Dant sonitus, reboant totius uiscera terræ.
Iamq; uirum fremitus, & tetris fulgura bombis
Elibrata tonant, tanquam compage soluta
In deforme chaos, rueret si machina cœli.
Missilium turbo, uolitantesq; astra sagittæ
Subtexunt, clypeisq; frequentes ictibus instant.

Vt

Ut crepitans, noctu cælo demissa patenti
Grando, ferire solet summi fastigia tecti.
Ductores acies, hinc Lesnouolius, illinc
Moschus agunt, Martemq; cient clamoribus ipsi.
Incumbunt socii, & qua sunt densissima tendunt
Tela, hostemq;, licet per uulnera colligit omnis.
Primi acies medias Moschum Sennauius, atque
Potocius turbant, læuum Sborouius acer
Sortitur cornu, dextrum Olesnicius hostem.
Nec mora prostratis primis, diuersa repentè
Alea procubuit, certum discrimen utrosque
Diuidit, & uictus se succubisse fatetur.
Lætior ast Lechum partes fortuua tuetur
Cædere coguntur, magni uexilla Vasilli.
Si tali quatuor tauros, ardore leones
Inuadunt, Martem certè non acrius urgent,
Sed maiore, datum est uobis superare labore,
Lechiadæ Moschos. Non solos tanget Atridas
Iste dolor, uos & fortem noscetis Achillem.
Moschus ubi fractas, audit cessisse phalanges,
Tygribus horridior, rapidisq; citatior Euris,
Irruit in medias, furibundo & personat ore.
Non pudet ignaui pedibus uos fidere? quos iam
Hactenus hostiles, decuit uincire lacertos?
Me duce commoneo, me me conuertite turmas.
Hæcq; ubi: pugnantes onerat regalibus omnes

Pollicitis, claua increpitat quatrinodi morantes.
Solus & ante alios, prætenta cuspide, cursu
SENNAUII in cuneum, fodiens calcaribus armos
Torquet equum, totumq; impleuit cædibus agmen.
Et socii subeunt, iterumq; incœpta capessunt
Prœlia: pars aliis sudibus, pars cæstibus instant.
Hic cerebro maculat terras, illi inguina ferrum.
Haurit, & effuso uitam cum sanguine perdit.
Pars humeros mutilata iacet, pars altera telis
Obruta, sanguineos attollit stragis aceruos.
Hæc eadem totum cædes, peruaserat agmen,
Potocii, multisq; ducem, spoliarat amicis;
Stat tamen, & referens cæsos, sese hostibus offert
Intrepidusq; iniustum exercet in æquore Martem.
Ac ueluti annosam, Zephirum uiolentia, quercum
Productis ingentem humeris, si euellere tentat,
Frondosos tantum proscindit corpore ramos,
Illa immota manet, nec scit molimina Cori.
Dat letho Haurilona, prior qui inuadere Lechum
Agmina conatus, socio tepefecerat hastam
Sanguine, pollutaq; ornu se uictor agebat.
Mox ruit in cuneos eius, totosq; pererrans
Fedconem, Costumq;, & Agam, prima agmina Moschi
Sternit, & æquata sociorum lance rependit
Funera; multorum rutilo, præcordia ferro
Induit, & rigida auellit ceruicibus ora.

Siq;

Siq; Deum factis, componere nostra licebit:
Cum Phlegræa manus, conferret Pelion alto,
Cælicolasq; omnes, infanda in bella uocasset;
Quantus in Argolicis, in prælia rector Olympi
Surrexisse notis legitur, congestaq; telo
Pondera, in authorem uertisse Typhoea; tantus
Potocius, postquàm Moschum super agmina latè
Incidit, ingentes rigido dedit ense ruinas.
Non etenim minor Oceano, cum horrentibus undis
Ingruit, & longè populatur littora, fertur.
Parte alia, Moschum quoquo rapit impetus acrem,
Lumine peruigili seruat Sennauius; atque
Illum exultantem, cæsisq; indigna mouentem
Inmedio speculatus ait, tum impunè meorum,
Hinc Lucos comitum spoliis oneratus abibis?
Hoc si fata uolunt, me etiam tuus auferat ensis,
Si nos regna manent, cæsorum hastile reportet
Hoc à te pœnas: simul alta amenta resoluit
Cuspidis; illa Noto citius per inane uoluta
Dira penetrasset, lethali pectora ferro,
Aeternamq; uiro peperisset uulnere laudem;
Sed fatum impendens Moscho, Saturnia Iuno
Auertit, dextraq; in partem missile flexit.
Fortè ibi Sachmates, Martem mucrone ciebat
Regulus, & Moscho consanguinitate propinquus.
Astrabanensis homo, pelagi qui cuncta regebat

Littora Caucasii, fœlix si in prælia nunquam
Lechorum exisset: nam robur pertulit ictum
Hucusq;, inter & armati sese ilia totum
Condidit: ille miser peregrina morte peremptus,
Defluit in terram, & Scythicas reminiscitur Ordas.
Iamq; aliud dextra emissum Sennauius, alto
Librarat telum, Moschumq; infestus adibat.
Imparibus postquam, cernens matrona Tonantis
Viribus, audaci Regem occurisse Polono,
Clamorem ingentem simulat, totumq; teneri
Hostiles tergum cuneos, rumore sub aures
Pertulit illius, lapsis succurere rebus
Festinare iubet solum; sic ergo reflexo
Quadrupedis cursu, turmarum prælia frontis
Deserit, & fatum iam iamq; elabitur instans.
Protinus at femore educto Sennauius ense,
Quo nam Mosche fugis? nostros ne sperne triumphos,
Hac tibi, constiterit credas uictoria dextra,
Inuehitur celeri in Moschorum examina cursu.
Quærentiq; Ducem, iaculis quem incesserat ante
Et spoliis uictor comitum exonerasse uolebat,
Obycitur, Seueræ præses regionis, Iuanus.
Inclita progenies Boreæ, qui ex ordine longo
Iapeto referebat auos, prognatus Alano,
Hicq; ubi Sennauium, se contra tendere uidit,
Ingentem totis coniecit uiribus hastam,

Obuiat

Obuiat ille, pacisci & uult pro laude salutem.
Iamq; emissa diu, ualido perfregerat ictu
Fraximus umbonem, obstruxit lorica meatus
Vlterius, texitq; frequenti pectora ferro.
Immotus tanto penitus discrimine, missi
Sennauius, super, eludit conamina teli.
Accurrensq; celer, gladium pugnantis in ore
Abdidit, & latebras animæ trans robore fodit.
Nil olli Iapetus proauus, nil Terra genitrix
Profuit, infœlix animam sub Marte profudit.
Si quod erit mortis decus, & solamen humandi,
Se sciat, inuicti dextra cecidisse Poloni.
Te quoque Moschorum uiderunt, Osga manipli
Vulnera dirigere, & primas subsistere telis,
Funeribusq; acies: fœlix tua dextera bello,
Et factis generosa domus, quà Tauricà pestis
Influit, atq; Hypanis salibus uiciatur amaris.
At Lesnouolius, correpto milite dextro,
Addensat primas acies, totumq; pererrans
Agmen ait, pugnate uiri, nec cedite campo.
Solus equi duros remouens ex ore lupatos,
Immiscet sese Moschis, clamore Tyrannum,
Exposcit, solumq; dari sibi sydera uotis
Aggrauat, & cædes sociorum in pectore mussat.
Qualiter Arcadicis, si forte est ursa sagittis
Mænalis icta, celer pertransit lina plagarum,

Vulneris

Vulneris autorem quærens, qui quando negatur
Corde coquens bilem, laniat crudeliter omnes.
Sic ubi subductum, non cernit in agmine Moschum
Lechiadum ductor, sociorum sanguine cæsis
Sacra facit, fuso placans libamine manes.
Heu regum agricolæ, quàm soluunt sæpe furores?
Principiò iuuenis lethali funere Hrysco
Sternitur, hunc æquis comitatus paßibus Ilco
Cousequitur; fratres ambo, uiridisq; iuuenta.
Ambo uixerunt simul, in complexibus ambo,
Oppetiere; ac ulterius producere uitam
Nolebant, pacti hoc secum, si debita Parcæ
Stamina rupissent cuiquam, nec fata uenirent
Alterius, sociam properaret uulnere mortem.
Ast Ophcina pater, nec iam pater, utraque cernens
Corpora natorum, poteras me perdere, dixit,
Quisquis sis hominum hoc letho; sed desine tanto
Nos terrere obitu, referam si pectore uires
Nam nosces, uel si doleam cecidisse Vasilli
Progeniem auspiciis: tantum præfatus in ornum
Incubuit, cursuq; cito defertur in hostem.
Huic contrà LEsnouolius; periuria Mosche
(onstabunt tanto uobis, uestriq; Vasilli
Auspiciis pereas, genitor nec desere natos,
Dixit; & obiectu clipei, infestam excipit hastam,
Ophcinæq; latus, chalibum quà iungere partes
Consuerunt

Consuerunt, magno lacerauit uulnere læuum.
Flexo mox iterum cursu, contrà ambo feruntur,
Ingeminantq; ictus telis, mortemq; lacessunt.
Hic Lesnouolius, manibus librare paranti
Altius, eductis ingentem utrisq; bipennem,
Traicit (inflixum patuit tum forte cruorem
Ore uomens uulnus) diro præcordia ferro.
Purpuream ille animam, geminato ex uulnere fundit,
Atq; super geminos, moritur sua pignora natos.
MAsouii intereà, absq; ullo discrimine pugnæ,
Et Roxana phalanx subeunt, nouus ingriut horror.
Glandibus emißis, prorumpunt agmina Moschum,
Excußisq; furit duris Gradiuus habenis.
Vndiq; funebres lachrymæ, gemitusq; cadentum
Impellunt aures, dolor undiq;, & undiq; mors est.
Victores uictiq; ruunt, saluare salutem
Quà possent, ignota fuga est, inuadere totis
Viribus obnixi pergunt, & uulnere mortem
Oppetiisse magis curant, quàm cedere campo.
Non secus oppositos uesana superbia uentos,
Sæua in bella rapit, qui quando ex parte polari
Aduersa coeunt, conuulso cardine cælum
Præcipitare student potius, quàm horrescere uires
Alterius, nimia sese formidine prodant.
Stabat ab opposito, hirsuto Mæotidis ursæ
Tegmine, terribilis Battus, duplicíq; pharetra,

Colchica progenies Battus, cui cornua lunæ,
Dum libuit seruire, poliq; relinquere sedem.
Nubila, quin etiam luce induxisse serena,
Dicitur, atque eadem magicis pepulisse uenenis.
Sæpe gradum Phasis tenuit mandante, feroxq;
Caucasus intremuit, maria atque insana quierunt.
Hic dum bella calent, acies aconita sagittis
Miscuerat uirosa suis, stygioq; liquore
Feruenti, rigidum decies tepefecerat ensem.
Quoquo illum furibundus agit tantum impetus, omnes
Prosternit, sæuisq; simul lethale uenenum
Vulneribus miscet: nullus Phlegetonta Carontis,
Non adiit, lembo translatus, acumine ferri
Quem solo læsit, capitisq; extrema momordit.
Talis Thisiphone, medio cum surgit ab orci
Eumenis, afflatu uirus perfundit Achantis,
Arboribusq;, adimit uitam mortalibus ægris.
Quaque tulit funesta pedes uia torrida monstrat.
Sed Deus, hanc Lechorum auertit ab agmine pestem.
Namque ubi miscentem cædes, ZAMOSCIUS alto
Aspexit, rigido non eius territus arcu,
Nonq; uenenatis (fuerant spes sola) sagittis,
Nec diro fauces, ursæ remouentis hiatu;
Ingentem quatiens hastam, per tela per hostes
Occurrit Batto; ueluti sub amore iuuencæ
Taurus ab immitti offensus raptore bidentum,

Iratis

Iratis primò cœlum mugitibus implet;
Naribus atque efflans ignem, palearia subter
Pectora supponit, curuis nunc cornibus hostem
Summouet, instantis pede nunc premit, ora bisulco.
Nec prius absistit, nisi sanguine cornua tetro
Imbuerit, uitaq; suum spoliauerit hostem.
Battus ut obiectum, qui contrà obsistere tentet
Vidit, lætatur demens, prædamq; leonis
Instar, ad optatam properat; neruoq; sagittas
Applicat, incessens iaculorum turbine Martem.
Sustinet ærato, coniecta ZAMOSCIUS orbe
Tela, & in aduersum magno ruit impete, torquens
Quadrupedem; decimum tandemq; aptare parantem
Amentis telum superat, uitæq; meatus
Esophagumq; haurit pinu; mox deserit ille
Quadrupedis dorsum, nec Tartara sponte subiuit.
Effluxit, pharetra sanies, dirumq; uenenum
Victori cessit, socii Pæana sequuntur.
Ille autem moriens, largos effundere fletus
Visus erat, tristisq; humili ore rogare salutem.
Ante utinam petiisse miser, funebria uellet
Tempora, dum uitæ nondum subrepta potestas
Abfuit; At mortale genus, præcordia fati
Ignarum, lætis nimium successibus, iras
Attollit, quas aduersis cognoscere nollet.
Densior intereà Moschum globus adfuit, inter

Quos bubulis lati coriis (imperuia telo
Sunt hæc arma ducum gentis) Negusa, Corupscus,
Prima acies adsunt: maculis fert discolor albis
Negusam quadrupes, uolucri ruit axe Corupscus,
Serrebin ille comes, dextræ qui præfuit alæ;
Hic socerus Batti, & Moschum pars maxima regni.
Qui simul, ac socium campo uidere iacentem,
Infremuere animis, ignemq; hausere medullis.
Qualis & Aegeo, leuibus commota procellis,
Unda mari placido, dum concutit æquora motu;
Quò magè proludit, tantò feruentius iras
Colligit: & tumidum terris imponere pontum
Nititur: haud aliter conspecto corpore Batti,
Vis effræna uirum ruit, & fert corde dolorem.
Obuius his contrà, ingenti ZAmoscius hasta
Comparet; quem compta suos uictoria crines
Læta, ornat spoliis Batti, & circumuolat alis.
Cui Negusa, meos etiam audacissime contra
Insurgis casus? necdum lætaris amici
Morte? equidem timui ne te ulla potestas
Auferret nobis, & prælia nostra caueres;
Sed tandem incipias, quoniam te fata dedere
Negusæ, atq; in Marte ualet tua dextera tantum,
Incipias conferre pedes; sed Taurica quales
Educat, haud illos nosces hic esse Quirites.
Oppetere his dabitur campis. Dum talia Moschus.

Uesano

Vesano ore daret, clipeum Mauortius heros
Aptabat lateri, & telum torquebat in hostem.
Nonq; diu uenientem illo feruore tulisset.
Ni Sebridouio iunctus Secignouius, alas
Admosset, pugnæq; moras, fatoq; dedisset
Negusæ: ille etenim, postquam iunxere cohortes,
Aggressus socium, cognato hæc protulit ore.
Non tua nos fallit uirtus, & dextera cur hic
Venimus; instantis fecit uiolentia Martis.
Exigui numero sumus, hac sub mole (quod absit)
Si caderes, nostris auferres plurima rebus.
Non uerò uolumus, communes esse triumphos,
Quæretur nostris, etiam sua præda lacertis.
    Ast Zamoscius hæc, quamuis non nostra molestent
Pectora Moschorum uires; umboneq; uoluam
Mille boues; & nostra sequatur uulnera sanguis;
Vos tamen accipio socios, communia sunto
Omnia; non etenim rebus studuisse paternis
Tempora nos poscunt, patriæ nunc gloria detur.
    Hæcq; ubi dicta dedit, prætenta cuspide uelox
Occurrit Moschis; dubitat Negusa timetq;
Viribus, ast illum coniuncta agit ira pudori.
Concurrunt, primus teretem Zamoscius hastam
Iecit, at illa uolans, per lintea mille, boumq;
Terga nouem, triplicemq; rigenti ex ære per orbem
Transiit, atq; imo Negusæ in pectore sedit.

Procubuit

Procubuit Negusa statim, mistamque cruori,
Singultans animam, tenues efflauit in auras.
Quem super assistens lætus ZAmoscius inquit,
Quò nam inuicte ruis? non te Moschouia tellus
Huc misit? Scythicæ nunquam cæssura cohorti?
Scis tandem, quid nostra in bellis dextera possit.
Venturos igitur uestros, Acheronte nepotes,
Parcius exoptent, nobiscum bella monebis.
Ille autem moriturus, adhuc quod missile dextra
Librabat iecit; quod mox ZAmoscius orbe
Retractum clipei, pereuntis in ora retorsit.
Iam parte ex alia, quà signa inimica Corupscus
Protulerat, pugnas curruque ciebat aheno:
Conciderat Ceremissa phalanx, & cæde Corupsci
Inuoluere rotas, cursusque premebat equorum.
Instant Lechiadæ, & ferro augent stragis aceruos.
Hinc SEbridouiana cohors, SEcignouius inde
Grassantur, fessis ullam nec habere quietem
Concedunt Moschis; Lybicis uelut Auster in oris
Dum surgit summos, æquantes sydera lucos,
Turbine commiscens terras, inuoluit arenis.
Non secus, instaurantem acies, ex axe Corupscum,
Corporibus procerum, cæsorumque aggere fratrum
Opplent Lechiadæ; curru sublimis equorum
Ille gradus poscit, mortesque umbone repellit.
Increpitant hostes, subito incursuque minantur

Fata

Fata uiro, miserum telisq; frequentibus urgent.
Quales auritum, quando speculantur ab alto
Accipitres leporem, uel roscida colla rubentem,
Arbustis anatem protectam: immane sonantes
Arguto stridore polos, atq; æthera complent.
Et postquàm arrexere comas, & pectore bilem
(Suadet enim uesana fames) cœpere, uicissim
Arripiunt cursus: pectusq;, pedesq; recuruos
Oraq; collecti nodo, sæuo impete, plagas
Incutiunt. alternatim Secignouius hostem,
Sic Sebridouiusq; premunt, & uulnere tardant.
Interea ueniens ignoto emissa lacerto,
Lethali alipedes ictu, confodit arundo;
Consternantur equi, & rapto in contraria curru,
Præcipiti casu ceruice, rotisq; Corupscum
Excutiunt; longo ruit ille per aera tractu.
Quem Sebridouii, telo præfixa rigenti
Lancea consequitur, punctimq; inuecta penetrat
Terga boum, & summum degustat uulnere collum.
Extrahit ille manu telum, sed mucro recuruus
Neruorum in medio, sanie remoratus inhæsit;
Inq; hostem uersus, clypeo assurgebat, & ensis
Auxilium, hostili gauderet morte petebat.
Ast ea conantem, solida Secignouius ornu
Præuenit, ingenti robur stridore per auras
Intonat; & dextro qua iungitur ulna lacerto,

Quaq;

Quàq; uirilis habet manus internodia, uulnus
Direxit, pugnanti ensis, clipeusq; Corupsco
Effluxere, fuga & peteret suasere salutem.
Magnanimi Heroes, nulla hic iniuria uobis
Infertur, quod uestra amborum uni arma Corupsco
Opposui, stat uester honos, & gloria belli.
Nullius dextræ diffidimus, ambo rotundos
Concutitis clypeos, celeresq; insurgitis hosti.
Verum, sic quoniam non inuida fata tulere
Vt uobis cæsus, sequeretur signa Corupscus
Victorum, & Lechos præferret sorte paterna;
Complacuit profugo nobis, has tradere partes.
Diceret atrocem, quo uos feruore Gradiuum
Excipitis, qualesùe manus miscetis in armis.
Et uestris, circum Lechorum uectus in urbes
Elogiis, iuuenum bello succenderet iras.
Pulchra equidem laus hæc, etiam uisura nepotes.
Te si non animi piguit, cessisse Polonis
Nec merita illorum pudeat retulisse Corupsci;
Hoc siquidem melius profugam solabere sortem.
Nec dum animis Moschi cecidere, inimica reflexo
Signa gradu agglomerant, multòq; in prœlia plures
Succedunt, cæsisq; inducunt mille maniplos.
Alcidis tanquàm, mutilati colla dracones
Lernæi, manibus semper geminata resumunt.
Lechiadæ duri, multis obsistere contrà

Productis

Productis nituntur equis; hinc inde phalanges
Coniungunt, & ui grauiore feruntur in hostes.
Emicat ante omnes ductor Uvriscius armis
Emeritis; æuo Pilios iam tempora cuius
Aequabant annos; sed amor sub corde senili
Mauortis iuuenilis erat, roburq; nec Hydra,
Nec Nemeæus aper cui, nec terrena propago
Sufficerent: rutilis Mauortem spirat in armis.
Hic ubi Lechiadum, toties exisse labores
In cassum uidit, nec adhuc, nisi sanguine primum
Quæratur, longo, sortem apparere benignam:
O socii dixit, quo fert fortuna sequamur.
Nam Moschos ea monstra petunt, quod prælia nobis
Durius eueniant, quid enim ualuere uidetis.
Longius ut pugnent utinam oro, nulla prophanæ
Extabunt (ut spero) usquam uestigia gentis.
Verùm si cupitis, nos ut uictoria fœlix
Excipiat, lætoq; coronet tempora lauro;
Vnitis omnes instate cohortibus illis.
Robora ne citius, dum sunt diuisa refringant.
Me me equidem ex acie hac, uobis adferre triumphum
Cernetis, uel prostratum liquisse coronas.
Si pereo, saltem patriam seruasse iuuabit.
Clasßica ad hæc, pugnam accendunt, Martisq; furores
Horrendas, augent, lituis clangentibus iras.
Impete pernici ruit, & superincumbat hosti

Lechiadum legio; strictis mucronibus omnes
Rem peragunt, uersantq; suos in cædibus enses.
Horrifer æthereum, clamor perturbat olympum.
In belli introitu, primoq; in limine cædis,
Semona Palenci, obtruncat Vuriscius acer.
Huic Cnasum Bilsci, auxilium perferre uolentem
Ferrea disyciens infesto, tegmina ferro
Adiunxit; uerum posuit discrimen utrique.
Nam tibi Palenci, caput à ceruice reuulsit;
Te confossa suum deplorant ilia Bilsci,
Et pingui in uestes abdomine lenta feruntur.
Et socii glomerant cædes, mucronibus atras.
Beldouius Sencona ferit, Dimitrumq; Bludumq;,
Persequitur Couarem, eiusq; in morte moratur.
Iuascum Celadina sibi Tarnauius antè
Præripuit; solusq; suo illi ablanditur ense.
Nec quicquam obstantem Vorotinscum conterit, atque
Membra inter, rigidum condit uitalia ferrum.
Inde Petrilonem superat, quo Moschica nullus
Signa sequebatur maior, sonuere propinqui
Eius ad interitum montes, & pondere tellus
Intremuit mater, nigris & inhorruit undis.
Nec Bunicouium retinet mora, pectora Vasci
Traycit, atque in corde, tenus capulo abdidit ensem.
Hoc & Balicius facit, Andricumq; trinode
Vsque sub intimi, fluuium demittit Auerni.

His quoque coniungit Semetcum Unecius, atras
Atque subire iubet, uasti Phlegetontis arenas.
Sed quis tot cædes, & singula prælia uersu
Expediet? cui lingua triplex, & ferrea uox est.
Intereà dextro in cornu, Olesnicius armis
Cui iuuenis præerat, sed nulli Marte secundus:
Subdola Lechorum arisit fortuna furori,
Promouitq; neces Moschis: iam lite relicta,
Prospectare fugam, & pugnas posuisse parabant.
Cessissentq; loco, ductor ni Ediga fugatum
Firmasset clamore agmen, consistitur ergo.
Per medios Ediga ruit, pugnamq; recuruo
Poscit Olesnicii gladio; ceu magnus Orion
Cærula dum sulcat Nerei, supereminet undas,
Brachia, Neptunumq; patrem in certamina quærit.
Obuiat intrepidus, celeri per inania cursu,
Lechiadum ductor, cæsis tot millibus, actum
Nil reputans, cæsarum sospite rege phalangum.
Nec mora, quadrupedum hortantes calcaribus armos,
In mediis cuneis, quassantes impete terras
Conflixere duo; ferit horrifer astra boatus.
Principiò diuos, agnouit uterque benignos.
Postquàm alias iniere uias, aliosq; recursus
Conuertere, simul contraria tela tulere;
Tum demum ardescunt iræ, & pugna aspera surgit.
Iam cessisse loco pudet, aut conuertere retro

Alipedis curſus, nudaſſeúe dedecet atræ
Terga fugæ, quem quiſq; locum tenet utitur illo.
Obfirmant contrà alipedes, curſusq; uiciſſim
Impediunt, pugnam & ſine iam concurſibus urgent.
Hinc atque inde rotant enſes, animæq; receſſus,
Sollicitis quærunt animis: quà lethiſer inſtat
Enſis, uterq; arcet clipeo, uel reprimit enſe.
Quaque patent aditus, hoſtiq; pericula mortem
Intentant, iſtuc inimicos dirigit ictus.
Sic Elephas, rigido ſquammæ munimine tectum
Rinocerota petit; nec ſe indiſcrimen apertum
Præcipitat primò, ni quà præuiderit hoſtis
Conatus molitur iter, cornuue repellat.
Demum ſi fortuna ferat, ſub tegmina dentes
Conijcit, & geminato ebore, inguina inermia ſcindit.
Primus Oleſnicio, in tanto certamine criſtas
Armorumq; decus, conos galeæ, abſtulit enſe
Barbarus; exiguoq; caput diſcrimine læſit.
Iamq; etiam uulnus, ſublato inferre parabat
Vlterius capulo; uerùm Oleſnicius ictum
Enſe celer ſubiit, ferrumq; per ora doloris
Edigæ torſit, neruosq; ab origine rupit.
Pigrius ille ruit, rapit Oleſnicius alto
Quadrupede exanimem, truncumq; reliquit arenæ.
Olli continuò frigus peruadit in artus,
Clara & in æternum, clauduntur lumina ſomnum:

Vitaq;

Vitaq; cum lachrymis, dudum luctata sub umbras
Aufugit, & medio pœnas persoluit Auerno.
Victor Olesnicius, galea terrore decora
Cristarum Edigæ, uictricia tempora clausit.
Heu generose uirum, quid te mutare comantem
Caßida compellit? nempè ut uirtutis adesset
Hoc insigne, tibi testis? uidere Poloni,
Moschorumq; duces, fueris quàm magnus in armis.
Aeuropæ atque Asiæ, indicta si lite tribunal
Iudicis accedes, super his seruabere uotis.
Sed si tantus amor spolii, ac infracta salutem
Promittit caßis, longè est fœlicior illa,
Te qua cognouit uictorem Ediga superbus.
Androgei rutilo, pubes Troiana nitore
Prodita cristarum, pœnas persoluit Achæis;
Hæc ne fata tuum, maneant caput, abiice quæso
Hostilem galeam, mutilos ac indue conos.
Extemplò turbatæ animis, nutrire cohortes
Corde fugam Moschi, Edigæ mors addidit alas
Veloces illis: & seruato ordine nullo,
Iamiam terga dabant; sed quos Ceremißia gignit
Insignes iaculis, tractant qui & bella pharetris,
A Susco submißi equites, fugientia sistunt
Agmina, uictoremq; ipsum statione coronant.
Ille anima fidens, socios ad prœlia cunctos
Aduocat, & medios effusis uiribus hostes

Aggredi-

Aggreditur: quo sola salus elongat utramque
Agminis in binas partem, nonque orbe resistit.
At quem fata trahunt, hic frustrà adferre medendi
Confidit se posse modos, nam Iuppiter altus
Per Stigias iuratus aquas, manesq; profundos
Parcarum leges ullo non iure refigit.
Obruitur primò iaculis, mox glandibus, atque
Pondere fundarum; socii testudine facta,
Excipiunt hymbres, commixtaq; fulmina nimbis.
Sed uires inimica phalanx, compage soluta
Auget, & inconstans dudum fortuna, uidetur
Velle nouercari, primos quæ adiuuerat ausus.
Iam clipei, umbonesq; stupent tot robora, dextræ
Atque pedes, uiresq; labant, sub pectore solo
Mens infracta uocat, defendant ense salutem.
Vel si fors tulerit mortem oppetiisse, ruinam
Moschorum faciant, & non moriantur inulti.
Hoc uisum est cunctis, nudis mucronibus hostes
Proturbant, captisq; redit sub pectora uirtus.
Verùm Olesnicium, quò uult inimica morantur
Fata, negantq; illi meritis pro talibus annos.
Vix triplicem femore, ad pugnam distinxerat ensem,
Septenis & corda rotis, quibus umbo repellit
Decliuis mortes, & inluctabile fatum,
Munerat; fulsere iubæ & mox cognitus horror.
Tum uerò ignescunt Moschi, illum tendere contra

Non

Non audent, tantum contorquent spicula plenis
Cornibus; Edigæ ante alios, lunauerat arcum
Certius agnatus Curilo: atq; elapsa, per auras
Nondum aderat neruo sanies, stridore propinqui
Cum permota arcus, cassis (mirabile dictu)
Prodidit egregium iuuenem; rimosaq; telo
Præbuit accessus faciles, & sanguine flexit
Hostili Edigæ manes; nam missa sagitta
Cum uenit facilè cerebro tepefacta resedit.
Fertur Olesnicius letho, iuuenilia tabo
Delibuta, modis pallescunt tempora miris.
Vt si quis uiolas, & molli scindat Acanthum
Pollice, confringantq; Mellissophilla pruinæ;
Quæ uixere rigent, uigor & non primus in illis.
Languescunt in morte, caputq; in terga reponunt.
Fortunate puer, uates si adamarit Apollo
Nos, poteruntq; aliquid tanti mea carmina quando,
Nulla tuas unquam capient obliuia laudes.
Dum genitor fluuios, lituo compescet eburno
Istula Sarmaticos, & sceptra Polonus habebit.
Viues, ex animisq; hominum, non te eximet ætas.
At socii, iniusto postquàm sub uulnere uitam,
Ductorem effudisse uident, hinc comminus atq; hinc
Exanimem circumstantes, à corpore telis
Propellunt, complere sinunt nec gaudia Moschos.
Qualiter Hibleæ, concluso rege cateruis

Hostis

Hostis apes, totis conamina uiribus arcent,
Et proprio redimunt, ductoris sanguine uitam.
Sed longùm miseræ, tantum insultasse cohorti
Haud licitum Moschis; aderat cum gente minaci
Virchlenius, paßim hostilesq; errare maniplos
Prospectans, quod erat, mortem præsagit amici.
Porrexit contrà cuneos, & tympana ubique,
Castigare iubet, Martemq; accendere cantu.
Mox celleri progressus equo, bis tempora circum,
Contorta, belli signum, quatrinode, maniplis
Exposuit: socii tetris misere chelidris,
Subiectis glandes flammis, & fulgura diro
Elibrata tono, confunditur arduus æther.
Permixti Moschis, Nohai, Mordisq;, Sauolgi,
Cermißisq; ruunt; tanquam inclementia cæli
In segetes, si forte pluit diræ, ictibus hymbres
Grandinis, immenso pereunt sata, parta labore.
Quæq; caput cælo extulerant, contusa ruinas
Cum sonitu ad terras referunt; radice reuulsa,
Atque iacent terras nunquam uictura per omnes.
Dumq; metu trepidant, uacuosq; implere secundò
Virchlenius mandat colubros, quò occasio nulla
Accedat, spaciumue illis, perfracta locandi
Agmina: pugnantem longis inferre uerutis
Signa iubet cuneum, & sæuas committere cædes.
Iussa sarissophori peragunt, plenoq; feruntur

In

In Moschos passu, sedes complentur Auerni.
Opponunt acies Moschi, conclusus at intus
Miles Olesnicii, dirumq; in corde uenenum,
Tardat eos; intrà miseri cæduntur & extrà.
Robora quæ potuit, bello tulit ultima Suscus.
Accrescit numerus, uirtus decrescit at illis.
Accrescunt stragis cumuli, uiresq; Polonis
Cæsorum numerus, nec sors contraria subdit.
Atque ea diuersa, quando regione geruntur;
Quas pugnans sortitus erat Sborouius alas,
Fregerat, in mediosq; suum promouerat agmen,
Moschorum cuneos; regali splendida luxu,
Illic barbaries, & spes certissima Moschum
Constiterat; telisq; hostem prohibere parabat.
Quos inter medios, magna se mole Vasillum
Vertere conspexit, Martemq; accendere dictis.
Ceu stabula alta inter, capream si forte Lycaon
Conspexit, diro stimulatus acumine uentris,
Dentibus infrendet, pectusq; exaestuat igne:
Mox seu difficiles aditus, seu copia portæ
Vlla datur, metuendus adest, miserasq; bidentes
Corripit, & multo saturatus uellere prodit.
Sic ruit in Moschos alacer Sborouius, hostem
Ingentem quærens, quo cum Mauorte perennis
Commisso, æternum conferret gloria nomen.
Hoc quoq; præcurrens uult Lesnouolius agmen.

Conceptumq; auget, sub summis oßibus ignem.
Ergo statim cinctus, sociorum bella phalange
Arripit, & Moschum celeri in penetralia cursu,
Deuehitur: sensere statim generosa manipli
Corda uiri, cæsiq; altis cecidere ruinis.
Ille petens regem, nunc hos nunc fulminat illos:
Cum sociisq; simul, mediis in millibus ardet.
Nuncq; satur cædis, deducta ex hoste phalange,
Seponit paulùm Martem, nunc robore sumpto,
Viribus aggreditur, multò maioribus hostem.
Atque iterum notis se immiscet protinus armis.
Tanquam Hispanus Anas, delapsus flumine longo,
Obliquisq; uadis feßus, sinubusq; reflexis,
Absorptus reparat, sub hiante uoragine cursus:
Post recipit uires, uariisq; inflatus aquarum
Vorticibus, terræ specubus uiolentior exit.
Fortius, & uastæ transmißis Thetyos undis,
Gadibus, auratas Tartesfi erructat arenas.
Non Moschi sufferre ualent, tot milite bella
Incursusq; uiri, nudent si terga uerentur,
Ne syrtes intrent, cupiunt dum exire Charibdim.
Ad patrias artes ergo, fraudesq; dolosas
Vertuntur, magiaq; uolunt committere pugnas.
Et quem non fregere, dolis innectere tentant.
In cuneos pandunt aditus, turmisq; phalangum
Extensis, inferre sinunt ibi signa Polonos.

Vota

Vota ubi successere cauo, mox cornua retrò
Aere uocant, iunguntq́ gradu diuersa reflexo
Signa, hostis sinuoso & turbine terga coronant.
Non secus, ac si quando citæ, intra tecta ferarum,
Commouere canes, catulis commitantibus ursam:
(Quos illa alternos cursus cum forte leuaret
Mulcere, & docta informes effingere lingua)
Agricolæ uasta infœlicem indagine claudunt.
Vndique deuincendi ardore, Polona iuuentus
Obiicit, armatis Moschorum pectora gyris.
Ingentiq; periclo interrita mole sua stat.
Desuper immissas mortes, umbonibns arcet:
Comminus aggreditur nudo certamina ferro.
Qualis in Aegæo, deprensus nauita ponto,
Inter se oppositi, attollunt dum prœlia uenti,
Flantibus antennas, æratos obycit undis
Prorarum dentes, fluctus quibus æquoris altos
Temperat, & tutos seruat per cærula cursus.
Rarescunt cunei Moschum, nam bellica uirtus
Procumbit, flosq; ipse uirum queis corde Vasillus
Magnus erat, gentisq; odium crudele Polonæ.
Parcius oppugnant alii, licet æstuat idem
Illorum sub corde furor, nec non minor ignis.
Deiectiq; loco, obductas per terga, phalangum
Dissoluere plagas, confectaq; lina maniplis.
Et ueluti uolucres, ad nota cubilia campo,

Vesper agit, cœloue ruunt instante procella
Tempestatis apes, ubi dulci nectare cellas
Distendunt: rapido regem petiere tumultu.
Hostes unitis fracturi uiribus, illic
Sed peior rerum facies oblata, repentè
Nutantes, tristi concusso corde pauore
Confregit mentes, & desperasse coegit.
Venerat in pugnas, Sboroui signa secutus
Cisouius, longa solitus certare sarissa:
Et belli comes, & doctus dulcedine linguæ,
Curarum lenire moras; hic dum acrius hostem
Contrà intendit iter, Moschumq; in millibus erat
Incautus, diro transfixus uiscera ferro,
Ante oculos, uitam sub Marte reliquit amici.
Tum uerò misero, turbatus funere lethi,
Irruit in Moschos, catulis Sborouius ursa
Orbata horridior, certoq; tenore Vasilli,
In iugulum fertur, ueloci turbine rumpens,
Qui conanti obstare uolunt: ceu dißipat acri
Oeneiis immissus agris, Latoidos aræ
Vltor aper, dirum latrantes, dente molossos.
Cuius sanguineis scintillant lumina flammis,
Setarum ceruix horrore, hastilia præfert.
Quandoque in medios, irrumpit feruidus hostes,
Non minor elisis excusso nubibus igne,
Fertur, & hosq; illosq; inimico diripit ictu.

Nunc obliquata, rigidos ceruice per armos,
Intendit dentes, reparato fortius ore,
Missurus fulmen: nunc hoste à parte sinistra,
Conciso, dextrum repetitis ictibus aufert.
Quemlibet haud uolucri ignarus prosternere gyro.
Viderat hæc Regina Deum, Saturnia Iuno,
Atque ausis turbata uiri, ne gloria Moschum
Concidat, & cæpti Martis non tædeat unquam:
Quamuis fata uetant, non sitq; ignara Tonantis
Consilii, tamen usque putat cessura labori.
Sola per æthereos ignes delapsa, Vasilli
Agmina coniungit, mentesq; resuscitat ægras.
Ipsi animos hostes contrà, uiresq; secundas
Sufficit, & socios Lecheia trudit in arma.
Nunc succincta latus ferro, atque immixta maniplis,
Millitis officium complet, pugnasq; lacessit.
Iam princeps belli, nutantes increpat ultrò,
Et tepidum Martis clamore accendit amorem.
Lechitisq; ferè partos, extorquet honores.
Interea saltus Hæmi, Rodopesq; niuosos,
Præteruecta Venus, celeri labentia cursu,
Flumina, Threiciis contingit nota pharetris:
Strymonis atque undas, & sæui horrentia Martis
Culmina, sanguineisq; subit tentoria uelis.
Torua uirum facies portas tenet, obyce uallo,
Atque repentinos, à longè submouet hostes.

In circeum Thraces, lunatis cornibus errant,
Pectoribusq́, obiectis exercentur equorum.
Pars acres tendunt arcus, pars pila lacertis
Contorquent, equites bibulaue rotantur arena.
Bellipotentis ubi sedes, laquearibus altis
Dependent clipei, & seruantia tela cruorem:
Hinc rutilant galeæ, cristis crepitantibus, inde
Loricæq́, hastæq; simul, capientibus adsunt.
In dextra Bellona sedet, Lis, Rixa, Furorq́;
A læua rabies, Liuor, Vindicta, Simultas,
Contemptusq;, Odiumq;, Senatusq; ultima Cædes.
Sed cui propendet collo Regale sigillum.
His famuli mortes, his Ditis numina Parcæ,
Blanditias adhibent, horumq; ope pondera ponunt.
Pondera mortales, retinentia stamnie uitas,
Considet in medio strato Gradiuus in ostro,
Loricæ sacros, indutus nexibus artus,
Aeratam manibus librans utrisq; trinodem.
Ad quem tùm precibus Citherea est talibus usa.
Postquàm res Asiæ, superis charissime coniunx,
Euertisse fuit uisum, atque resurgere nostri
Aeneæ uirtute, iterum noua Pergama scirem:
Nullum abs te auxilium, quo uellem fortiter hostis
Sustinuisse manus, nec te ipsum in bella uocaui.
Quamuis, non aduersa mihi tua sancta uoluntas,

Tum

Tum foret, & Phrygiæ deberem plurima Troiæ.
Troiugenasq; illo posses arcere periclo.
Omnia sed fatis dederam, magnoq; Tonantis
Consilio, minuens contraria fata, Deorum
Pollicitis: qui ueri ut sunt sic uera locuti,
Promißisq; stetere suis: nam uidimus arces
Fundantem Aßaraci prolem, Troiæq; per aras
In Capitolino uenerantem, colle penates.
Vidimus & Romam, Tyberisq; potentia sancti
Quanta fuit, quantum iugo submiserit orbem.
At postquàm Regina Deum, promissa Tonantis
Fregit, & Aeneadum de toto sustulit orbe
Imperium: haudq; incerta ferar, sententia uertat
Cum non ulla patrem: leges imponere mundo,
Et regere æternum populos, sine iudice partes
Esse meas; Regnum placuit deferre Polonis.
Et facere æterna gentes ditione tenerent.
Nam si Troiugenas libuit regnare parenti,
Et Lechis si forte prior quæratur origo,
Aßaracus genitor, Rhethæaq; littora stirpes.
Quare ad te supplex uenio, & te in uota precesq;
Posco parens, uestro firmetur numine nobis
Imperium, spes nostra tuis nitatur in armis.
Tu Deus armorum, tibiq; omnis causa secunda est.
Cernis ut insultet nobis, Iunonis iniquæ
Vis, & fraterno ruat, illa potentia bello:

Exere

Excere fœlices dextras, confringe Vasillum,
Iunonisq; odia; æternum regnare Polonis
Sic liceat, miseræq; mihi finire dolores.
Dixerat: & niueis connectit colla lacertis
Coniugis, atque imas incendit amore medullas.
Tum genitor, noto postquàm calefactus ab igne est,
Talibus orsus ait. Nunquam Citherea salutis
Oblitus Teucrumue, tuæue fui; abiice curas,
Nec perge indubitare mihi; si Troia dextra
Defendi posset, nostra defensa fuisset.
Te ducente, meis raptos ex hoste penates
Auspiciis, tulit Aeneas in regna Latini,
Obseditq; truces populos, Albamq; locauit.
Et nunc, Iunonis non exhorresce furores,
Deuicere tui; poterit mea dextera quantum,
Omnia disponas, tibi nostra potentia subsit.
Hæcq; ubi dicta, Deam sanctis complectitur ulnis;
Bellonamq; iubet, rapidos conscendere currus.
Ignipotentis opus, Brontis Steropisq; labores.
Vndique Trinacrii falces Cyclopes in illos,
Contulerant; falcati axes, temoq; rotæq;,
Tegmina quadrupedumq; fuerunt belcia falces.
Exin commoto in circum Bellona flagello,
Instat equis; rapidi strident in cursibus axes,
RANCOR & IRA ruunt, celumq; hinnitibus implent,
Præcipitiq; terunt subiectos impete campos.

Postquam

317

Postquam iter emensi, & cuneos tetigere Polonos,
Placati, Zamoscius & Sennauius hostem
Contrà ubi constiterant, demum Bellona per armos
Immittens stimulos, commouit corde furorem.
Illi concipiunt, ardentia pectora flammas,
Guttureq; eiiciunt ignes, simul impete facto,
Falcibus obliquè moderantes, agmina currus,
Moschica prosternunt, cumulant ac stragis aceruos.
Per mediasq; ingressi acies, in dextra citato
Signa ruunt temone, & uerrunt falcibus hostes.
Mox uersi relegunt cursus, læuumq; fatigant
Cornu, Iunonis nec eos præsentia terret.
Ipsa soror Martis, serpentum Gorgone sæua,
Excutiens Bellona manus, hinc inde cruentas,
Seminat in Moschos, lethi genus omne: retecto
Corde infœlicem iste animam euomit, ille sarissa
Transfixus, nigras Erebi descendit ad umbras.
Hunc secuere rotæ radiis, hunc ilia rostro
Martis equi traiecere, atque dedere ueruto.
Ille medullarum, mixto torrente cruori
Auulsa ceruice, soli largè irrigat arua.
Huic pulmone sedet ferrum, huic diaphragmata glandes
Infestant, illi lacerata est fabrica uitæ.
Parua loquor, rigidus cunctos absorbet Auernus.
At uerò Lesnouolius iam lætior agmen,
It circum uagus, & præsentis numinis omnes,

Admonet, atque ignes animis pugnantibus addit.
Quo stet quisque loco uidet, & quid dextera tentet
Quæque notat, quem bella iuuent, quemq; ocia tardent.
Suscitat imbelles, atque addit fortibus ignem.
Incumbunt celeres socii, lætoq; feruntur
In Moschos passu: tota regione colubri
Incensi, patulis eliso faucibus igne,
Horrendo stridore tonant, hic gesa pererrant,
Illic pila uolant, medio stat in æquore cædes.
In segetes ueluti, laxis Vulcanus habenis
Incidit, igne prius modico, per limina serpit,
Circuitumq; omnem, flammis crepitantibus ambit.
Post ubi scintillis, littus uidet omne teneri,
Vndique progreditur, flammisq; uoracibus haurit,
Omnia, nec segetum campo uestigia linquit.
Sic omnis cecidit uirtus Moschum, undique postquàm
Viribus excisis, medio stetit horridus hostis.
    Moschus ut infausti, uires crebrescere Martis
Vidit, & aduersa socios succumbere pugna:
Ignarus mentem quid agat, succurrit in armis
Pulchrum posse mori, & socios comitare sub umbras.
Sed uitæ natiuus amor uetat, hisq; pauentem
Consiliis animum mouet, ac deterret honesto.
Si fugiat, fuga dedecus est, liquisse premendos
Demum turpe subit socios: his æstuat ergo
Pectora dum curis, ac ponderat omnia secum

Lance

Lance pari, nonque excusſis rationis habenis
Vtitur, utile damnoſum, reſpectus honeſti
Vicit, & in medios moriturum propulit hoſtes.
Quo turbata Iouis coniunx, Saturnia Iuno,
Præteruecta celer cuneos, aduerſa repentè
Obſtitit, & tales mærens dedit ore loquellas.
Quò periture ruis? maioraq; uiribus audes?
Non tali auxilio, non pugnatoribus iſtis,
Res tua conſurget, non ſi hic meus eſſet Achilles.
Quæ cœlum rego, quæque homines irata figuro,
Eſſe homineſq; ueto, Phlegeton cui ſupplicat ardens,
Quamq; maris reuerentur aquæ, nunc uicta relinquo
Prœlia, Lechiaco agmina noſtra teruntur ab enſe.
Heu mecum te hinc eripe. Sic effata morantis
Cornipedem arripuit, fugiuntq; per auia retro.
Nec mora, qui circum ſteterant retuliſſe Vaſillum
Vt uidere pedes, turbati pectora planctu,
Diuerſi fugiunt, ſequitur quos cætera pubes.
Dat metus attonitis ſtimulos, cæciq; feruntur.
Conclamant ſubitò Moſchos, ceßiſſe Poloni,
Et curſu effuſo, fugientum terga fatigant.
Imperioſa phalanx equitum, præcedere frontem
Nititur: atque leues uult curſu æquare maniplos.
Tantus amor cædis, tanta ac in pectore uis eſt.
Nondum conſtiterant fluuii, nec marmora ſubter
Occa ſuos poterat, ferrata abſcondere fluctus;

Vicinosq; immisso obsederat æquore campos.
Namq; diu imperium, horrificamq; Tyrannida Moschi
Pertæsus, fatiq; sciens, dum prœlia starent,
Fontibus undarum, sæuo commota tridente,
Claustra relaxarat, reditum torrentibus undis
Impediens Moschis: hocq; est iuuisse Polonos
Officio uisus, sanctoq; applaudere Regi.
Hicq; ubi perueniunt, trepido fugientia cursu
Agmina Moschorum, pars sese in flumina saltu
Præcipitant: pars occultas, per littora calles
Auxiliumq; fugæ quærunt: diuortia nota,
Et reditus, hostis uerùm custode tenebat.
Ergo armis, animaq; exuti ad Tartara tendunt.
Quos uidit rapidis, innare in fluctibus Occa,
Iratus scelus elabi, de gurgitis imo
Progrediens aperit fluctus, hicq; iniicit omnes.
Desuper at cumulo absorptos oppresit aquæ mons.
Sic nihil iniusti est, quod non terat ultio Diuum.
Iam sol inuito lustrarat lumine terras,
Hæsperiisq; suos biiuges, absconderat undis.
Extrema sed adhuc incensa crepuscula luce,
Præbebant terris lumen: cum clasica Lechos
Venatu hostili reuocant, atq; æquore campi
Mox exire iubent celeresq; in castra reuerti.
Conueniunt omnes patrium Pæana canentes.
Quos inter medios, ubi Lesnouolius heros

Constitit,

Constitit, innitens clipeo, his affatur ouantes.
Maxima res effecta uiri, hoc in Marte Vasilli,
Procubuit robur Moschum, & Iunonis iniquæ,
Ingentes cecidere minæ: hæc sunt (corpora monstrat
Fusa hostis campo) fælici sydere cœpti,
Primitiæ belli, & uincendo ex rege triumphi.
Crastina lux igitur, postquàm repetiuerit ortum,
Vota patri æterno, primo soluamus Eoo.
Inde strues cæso geminas, ex hoste, trophæum
Mauorti sacremus, honor sit debitus illi.
Nunc uerò ægregias animas, uictoria quarum
Sanguine nos sequitur compulsa, cadauera præter
Moschorum exceptas, tumuli decoremus honore.
Quod superest, animos firmate in prœlia uestros:
Et uos passuram, dominos præsumite Volgam.
Digna relaturi uirtutis præmia uestræ.
Sic ait, & facto demùm mox fine quieuit.
Me quoque depugnasse sat est: quæ prœlia nondum
Si benè sustinui, nec ueri militis ausus
Impleui, non nostra malignus nomina rumor
Opprimat, & turpes paulùm frænentur Hyænæ.
Tyro fui, nec adhuc solidæ sub pectore uires
Extiterant, fregitq; meos Lernæ Hydra lacertos.
Nunc primùm graue Martis opus, tolerare tumultus
Asuesco, campoq; hostem expectare patenti.
Post aliquid dabitur uicio, cum bella geremus
Robore

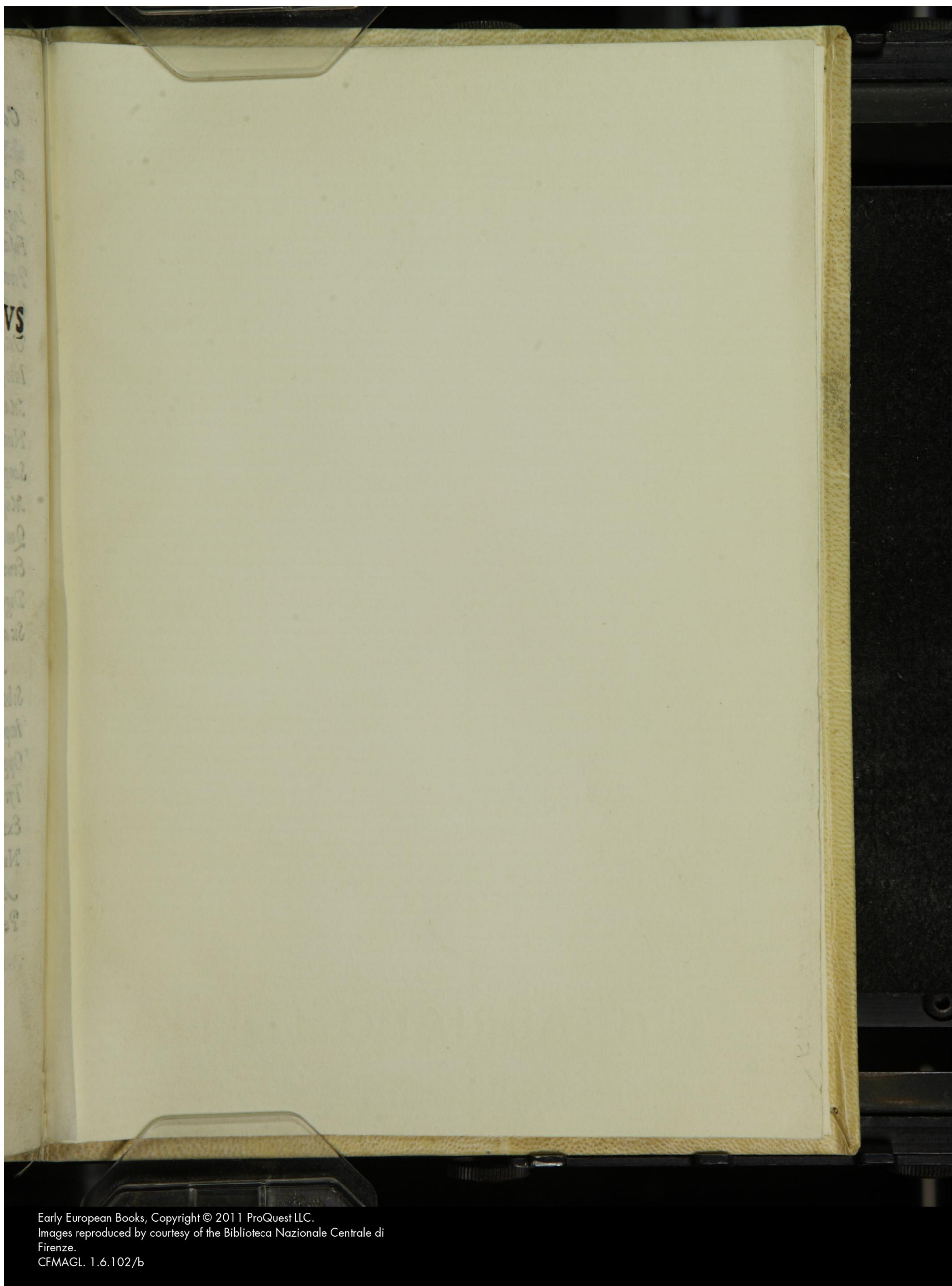
Robore maiori, & tunc dissoluantur Hyænæ.
Ni tamen antè meos ornarit laurea crines.

FINIS.

VALENTINVS ROSARIVS IOANNI STARICONIO SEMVSOVIO.

ARMA uirosq; canis, funesta in prœlia motos,
Quos Iouis exciuit uxor, & alma Venus.
Mira canis, fateor, prisco uix credita seclo,
Quò tulit, innumeros impia turba Deos?
Sed canis hæc falsò, uerè ut uideare locutus,
Scilicet hoc facit ars, ingeniumq; tuum.
Fingere concessum est, solis impunè Poetis,
Sit mendax uates, uerus at Historicus.

Stella vigilat solum
Cum simplex laborat Intellige [illegible]
Manus copulat [illegible]

a=00526 7086
b=00 5643779

16